

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 16 fillér. Megjelen minden vasárnap reggel.</p>	<p>Kiadóhivatal: Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők. Nyilttér petit sora 60 fillér.</p>
---	---	--

Negyvenötmillió métermázsza tisztabuza.

Az ideai terméseredményről a m. kir. földművelésügyi miniszterium közzétette hivatalos kimutatását — melyből kitűnik, hogy 5.872.378 kat. hold terület, mely az idén buzával volt bevetve, 44.86 millió métermázsza tisztabuzát szolgáltatott és így kat. holdanként 7.80 métermázsza szemes termés a végeredmény; tehát az idén tizenegymillió métermázszával kedvezőbb a tisztabuza termés, mint a mult esztendőben. Most már figyelembe véve, hogy a rozstermés két és félmillió métermázszával kedvezőbb, mint a mult évi, könnyen fel lehetne tenni, hogy Magyarország lakói közül egyetlenegy lélek sem éhezik, a legszegényebb ember is hozzájuthat olcsón, mindennapi kenyéréhez.

Sajnos azonban, hogy dacára az ilyen rendkívüli nagy termésnek, mégis van Magyarországon akár hány munkás ember, aki nemcsak családját nem képes ellátni mindennapi kenyérral: hanem még maga is éhezik, dacára annak, hogy szívesen izzadna, szívesen fáradna a mindennapi kenyérért. Ennek az állapotnak meg az az oka, hogy más a földnélküli munkás ember érdeke, mint a földbirtokosé.

A földbirtokos, a min nem is lehet csodálkozni, mindig az 1868-diki termést és árat óhajtaná elérni: midőn rengeteg termés mellett a tisztabuza ára métermázsánként 10 frtot tett ki; így megtörtént az, hogy holdanként 100 frt értékű buzát adott el a szorgalmas gazda. Az igaz, hogy a napszám e mellett a nagytermés mellett magasra szökött és a részes tizedén (mert akkor még tizedén arattak) könnyen megkereshette az egész évre való kenyérért, de azok, akik részhez nem juthattak, akik más munkát teljesítettek, 10 frtos buza ár mellett kénytelenek voltak nélkülözni.

Ebből a körülményből következtethetjük, hogy a szegény ember meg akkor élhet könnyebben, ha a buza ára alacsony és így mindennapi kenyéréhez olcsóbban juthat.

A legújabb időben sokan gondolkoznak a felett, hogy miként lehetne a szegény munkás osztály érdekét összeegyeztetni a földbirtokosok érdekével, vagyis a kérdést akként akarják megoldani, hogy a magasabb gabonaárak mellett a szegény munkás ember ne legyen kénytelen éhezni, hanem munkája és szorgalma árán könnyebben juthasson mindennapi kenyéréhez.

Örömmel jelezhetjük, hogy ma már a szeget fején találták és az eszmét kezdik is nagyon sok helyen megvalósítani.

Tudvalevő dolog, hogy a nagybirtokok kezelése rengeteg szellemi és anyagi munkaerőt vesz igénybe és így a nagy uradalmak tulajdonosai kevés haszonnal dolgoznak. Nem egy földes ur van a magyar Alföldön, aki rengeteg birtoka után alig 1—2% hasznot képes kimutatni, holott ha birtokát készpénzzé tenné vagyis eladná, hát pénze után 5—6% hasznot élvezhetne. A mai modern birtokkezelés és fentartás roppant költséget igényel. Nagyobb haszonra ma már csak az olyan földbirtokos dolgozhat, aki gazdaságát maga kezeli, szóval: maga az inspektor, kasznár és ispán egy személyben. Nagyon természetes, hogy ez csak ott lehetséges, ahol a földbirtok legfeljebb egy pár ezer holdat tesz ki, ellenben nagyobb földbirtoknál ez a kezelés lehetetlen és így a földbirtok kezeltetése a haszon legnagyobb részét felémészti.

Most tehát a nagybirtokosok birtokaik tetemes részét áruba bocsájtják részletenként; vagyis módot és alkalmat nyújtanak a szegény embereknek, hogy kedvező felté-

TÁRBUZA

Kossuth jellemrajza.

Esti tíz óra elmúlt langy tavaszi estvén. — Az utolsó pillanatok! suttogták a turini házban, a nyitott kapuban, a lépcsőn, a folyosón és a kormányzó — tárva nyitva álló — lakásában összeverődöt csoportok. A haldokló szobájából jött a hír és ember ember szájnak tovább adta, úgy hogy a vidám és elegáns város megtudta egy perc alatt, úgy, hogy hullámszámban és mulatságában egyszerre megállt... Behívtak bennünket, hogy mint magyarok és a kormányzó hívei jelen lennénk a megváltás történelmi percénél és az ott-hon maradt hűveknek hirt adnánk az utolsó lélekzetvételtől. A haldokló aggastyán fehér és rózsaszín volt, nem mint egy kórság kinozta szegény földi test, hanem mint egy görög szobor. Utolsó vivódása azonban egy fiatal gladiátoré, hangos, elkeseredett, erővel teljes, nehezen bucsuzott a földtől, amelynek hűséges fia és jóltevője volt. És egyszerre csak az élve maradtak remegése hallatszott a tulzsúfolt szobában. Elyégezte.

Mégegyszer körülnéztem, hogy azon frissen elvigyem a nagyszerű és szomorú emléket. Tekintetem a halálában is szinte üde arcáról a szoba egyik női arcképére

esett. A kép alatt még sinylődő élő virág. Egy hónap előtt még ő hozta a feleségének. Amíg élt, csaknem egy félszázadon át állandóan friss virággal áldozott elmúlt asszonyának.

A Kossuth Lajos rajongásának állandósága, az ideális érzésekben való szokatlan kitartása és következetessége — amit a száradó virág példázott — jut eszembe most; hogy e lapok — a száz éves fordulóra — az olvasókkal akarják megírni a kormányzó jellemrajzát. És nagyon szeretném, ha a nagyszerű jellemhez önök is megtalálnák az egyszerű példákat, kulcsokat, hasonlókat ahhoz, amelyek közül egyre én — véletlenül — rátaláltam. Éppen ezért — anélkül, hogy tanítómesterük akarnék lenni — nagy gyönyörűséggel beszéllek önökkel a tárgyról, azaz a feladatról, mely egyike a legszebbeknek, hálás és — hitem szerint — nem is nehéz. Hadd mondok meg már most, hogy kezdenék munkához, ha Kossuthról nekem kellene írnom karakter képet, rövidre fogott esszét.

Az első dologom az lenne, hogy megtanulnám az élete történetét, ami nem nagy munka, mivelhogy azt jórészt ifjkorunktól fogva mindnyájan tudjuk. Mindazonáltal nagy értéke van a friss és pontos tudásnak, azért újra átlapoznám a Kossuth iratait — az emigrációból — a Horváth Mihály «Negyven év»-ét és történelmének idevágó kötetét. Gracza «Függetlenségi

harcz»-át és Kossuth életrajzát, a Jókai-Bródy-Rákosi képes «Negyvennyolcz»-át és néhány könyvet, amely e korszakkal, de nem a kormányzóra való főfigyelemmel foglalkozik. Pár nap munkája az egész és ez alatt bensőnkben kell, hogy elkészüljön az igazi munka, kell, hogy lássuk az alakot a maga szobrászi egyszerűségében, minden vonalát tisztán és egymással való szerves és szigorú összefüggésében. Ennek a látásnak a tisztaságától és erőteljességétől függ aztán, hogy jellemrajzunk jó és találó legyen. Természetesen függ attól is, hogy amit láttunk, megtudtunk, amit gondolunk, olyan formában tudjuk visszaadni, hogy azt más is láthassa és megfoghassa. Ez aztán az úgynevezett iróművészet, amely nincs mindenkinek megadva. De bizonyos mértékig mindenki megszerezheti azzal, ha rendkívül egyszerűen írja le gondolatait, kevés szóval, nem cifrázva, szigorúan csak a tényeket és igazságokat. Nem szabad a más hangját fölvenni, hanem úgy, oly közvetlenül írni, mint egy rendes levelet. Vagy úgy, ahogy beszélünk, ha ugyan egyszerűen, friss és kevés szóval, nem tarjagosan beszélünk. Jaj az olyan írásnak, amely szónoklati figurákkal, úgynevezett hyperbolákkal — nagyításokkal — vad hasonlatokkal, henyé díszítésekkel van tele. Főképpen jaj egy olyan jellemrajz írásnak, amilyent önöktől várnak e lapok.

telek mellett maguknak annyi földet szerezhessenek, mely kenyérüket betermi.

A nagybirtokok parcellázását nemcsak a kormány: hanem a bankok is elősegítik oly módon, hogy betáblázás mellett 30 sőt 60 évi törlesztésre kölcsönöket nyújtanak.

Nézetünk szerint ez az egyedüli útja annak, hogy a szegény embert kenyérhez juttassák: mert máskülönben, mit ér az, ha 100 millió tiszta buza terem is az országban, ha a szegény ember nem képes hozzájutni és a nagy termés dacára is éheznek.

Közteherviselés.

(Folytatás.)

Összehasonlítva most már az 1903. évi költségvetési előirányzatot a folyó évre jóváhagyott költségvetéssel, azt találjuk, hogy míg a f. évi költségvetés végösszege 63.402 korona 14 fillérben s kiadása 195.860 korona 96 fillérben állapított meg, addig az 1903. évi költségvetési előirányzatban a bevétel 65.548 korona 39 fillér, a kiadás 195.145 korona 25 fillér; ami 2146 korona 25 fillér bevételi és 715 korona 71 fillér kiadási különbözetet jelent, vagyis az 1903. évre ha az előjáróság tervezete fogadtatik is el, 2861 korona 96 fillérrel kell kevesebb pótdát kivetni, mint a jelen évben.

Sorba véve most már az egyes tételeket a bevételnél, azt találjuk, hogy az 1902. év végén üres lesz az a kasza, mert pénztári maradvány címén semmi sem vétetett fel. A II. cím 1. tétele a szántóföldek jövedelme 448 korona 80 fillérrel apad, minek oka az, hogy a házhelyek eladásával a szántóföld kisebbedett; a kaszálók jövedelme 199 korona 18 fillér csökkenést mutat, ezzel szemben a nádasok jövedelme 80 koronával emelkedett, a közlegelők jövedelme 416 koronával emelkedik, minek oka részben az, mert a csűrjárási jövedelme 200 korona a szántóföldek tételétől ide hozatott át. A gyümölcsös-kertből 262 korona 80 fillérrel nagyobb bevételt remélnek. Házhelyek és rakodóhelyek jövedelmét 1983 korona 80 fillérről 2946 korona 80 fillérre emelték azon címen, mert a magtárépület átalakítás folytán nagyobb jövedelmet hoz. A vágóhid

jövedelme csökken 77 korona 43 fillérrel, a föld és homokhordás emelkedik 17 koronával.

A bevételi III. czimnél a rakpart, kövezetvám és helypénzszedési jog 451 korona 14 fillérrel hoz többet, míg a halászati jog annyi üdvös eszme után is 120 koronáról 70 koronára szaladt le.

Cselekvő tőkék kamataiból 4311 korona 46 fillér helyett csak 4257 korona 94 fillér lett előirányozva; ingóságok eladásából 328 korona 80 fillér helyett 193 korona 06 fillér.

A bevételi VII. tételnél először szerepel a hirdetési díj 400 koronával, marhalevelek után 485 korona 60 fillérrel folyik be kevesebb, adóvégrehajtási illeték címén pedig 242 korona 70 fillér. Akol használati díj címén 192 korona 07 fillérrel több. Kéménysepregetési díjból 3302 korona 40 fillér, 97 korona 80 fillérrel több, ez azonban a kéményseprő javára esik.

Összegezve most már a rendes bevételek tételét azt találjuk, hogy ezen a címen 755 korona 81 fillér javulás van.

Rendkívüli bevételeknél az ipariskolai bevétel 68 koronával jobb; a fűtési általány melyet a kir. adóhivatal fizet, 100 koronáról 120 koronára emelkedik s fűtést érte a község 4 tágas helyiséget az átalakított magtárban.

A betegápolási költségekből 1320 korona 72 fillérrel folyik be több. Így összegezve a rendkívüli bevételeket, az a jelen évinél 1390 korona 44 fillérrel jobb.

Általánosságban tehát 2146 korona 25 fillérrel több a bevétel. Feltétlenül emelendőknek tartjuk azonban a nádasok jövedelmét, azon határozat megszüntetésével, hogy a kiserét déli és nyugati oldalán a holt Tisza medrében termelt nád az egyeseknek engedtetett át. Bizunk a közgyűlésben, hogy nem engedi magát a vízjogi törvények elcsavarásával félrevezetni.

Törleszbe kell hozni a kir. adóhivataltól fűtési általány címen bevételül előirányzott 120 koronát, vagy legalább évi 200 koronára felemelni, mert hiszen 94%-os pótdát mellett nem kívánhatja senki, hogy a község ilyen vállalatba bocsájtkozzék, mi neki legalább is 80 korona ráfizetést jelent.

A kiadásoknál: az előjáróság javadalmá 23.220 koronáról 23.440 koronára emeltetett, többlet 220 korona. A szolgaszemélyzet bére 1154 koronával, mellékilletménye pedig 408 koronával fogy, mert a helypénzszedőkre a bérbeadás folytán

szükség nincs s megszüntetni tervezetik az «Erzsébet» ladik-állomás is.

Az irodaiszerek költsége 532 korona 75 fillérrel nő, azon címen, mert az előjáróság az írógépet jövőre jobban szándékozik kihasználni.

Nyomatványok és könyvkötői munkáknál 1557 korona 50 fillérrel apad, míg a hivatali helyiségek fűtésénél 921 korona 27 fillérrel van több felvéve azon indokkal, mert a jelen évi előirányzat, 1832 korona, a szükségletet nem fedezte s a magtár átalakítása folytán nyert új helyiségek is fűtendőek lesznek. Az V. tételnél butorok beszerzésére 311 korona 84 fillérrel lett több előirányozva, valószínűleg a magtár átalakítása folytán nyert új helyiségekbe. Apróbb építkezések és javításokra 3000 korona helyett 4000 korona, mi feltétlenül szükséges, mert a községi épületek legnagyobb része hallatlan rossz karban van.

A VIII-ik cím 4-ik tétele a tűzkárbiztosítás 649 korona 38 fillérről 725 koronára emelkedik, az önkéntes tűzoltók segélyezésére felvett 1100 korona 500 koronára szállítottatott le.

A IX-ik címénél «járdák fentartása» címén új tétel szerepel 300 koronával, általa igen helyesen a járdaalpból járdák építésére kölcsönvett összeg részbeni törlesztése czéloztatik. Utcák és terek tisztántartására nem magas összeg, 100 korona.

A X-ik címénél új tételül szerepel fedezetési állomány költsége 1000 korona, mely átfutó tétel lenne ugyan, de bevételül előirányozva nem látjuk sehol.

A gyümölcsös-kert fentartására 267 koronával van több előirányozva s így az ott nyert 462 korona 80 fillér bevételi többlet 60%-át a kiadás felemészti, mint kertészi jutalék.

A XI-ik cím első tétele állami adók címén 123 koronával nő, amennyiben az átalakított magtár jövedelme után házbéradó lesz fizetendő. Az iskolai kiadások összege 373 korona 69 fillérrel apad. A kórházköltség 7983 korona 63 fillérről 9221 korona 77 fillérre emelkedik, mely összeg a bevételi emelkedésből nyert fedezetet. Napidíjasoknak díjazására 990 korona helyett 1710 koronára irányoztatott elő. Az adóvégrehajtóknál 3120 korona helyett 3881 korona 75 fillér s így rendes kiadásul összesen 145.665 korona 49 fillér, míg a jelen évre ezen címen 142.972 korona 20 fillér van felvéve s így a rendes kiadásoknál 2693 korona 29 fillér a szaporulat.

Azt ne higye az olvasó, hogy én most látásra és írásra akarom tanítani. Csak arról példálózom, hogy az adott helyzetben én mit csinálnék. Miután magamban már megtudtam — és megis éreztem — Kossuth egész lényét, élete folyásának külső s belső történetét, szépen hozzálatnék a fölméréshez és mint ahogy a perekben szokás, kérdő pontokat tennék fel ilyenformán: milyen szerepe s jelentősége van hősnünknek a nagy — szegény, de dicsőséges — emberi fajta történetében? Jót jelent-e, rosszat jelent-e, előhaladást, avagy visszamenést? A hősök ama rendjéhez tartozik-e, akik a földet a vállakon — és előre — forgatják? Mit jelent a történetében ama nemzetnek, melynek fiául született? Mi lett és hogyan lett azzá, amivé? Melyek voltak az eredendő képességei, veleszületett tehetségei, amaz okvetlen erők, amelyek benne érvényesültek? Milyenek voltak életének körülményei, hogyan befolyásolták? Volt-e e körülmények közt kiváló és melyik volt az? Milyen volt a természete? Milyen volt a miveltisége? Volt-e és mi volt a filozófiája? Volt-e életének saját maga által készített programja és annak pontjait mennyiben változtatta testté? Mi marad utána, mit jelent miután nincs és mely világgosszággal sugárzik bele a jövődöbe?

Ezekre meg kell felelnünk tényekkel

és történelemmel, úgy, hogy minden szónak urát adjuk. Fontoskodni nem kell azért és ha valaki kikereste — és megtalálta — benne a legjellemzőbb vonásokat és ezek kedvéért másokat, amelyek előtte kevésbé fontosak, csak éreztet, elnagyol, vagy éppenséggel nem is rajzol —: még nincs baj. Arra sincs szükség, hogy a mi jellemünket szorgos gondnal összemérjük más hasonló jellemekkel. Az ilyen összehasonlításokkal való karakter rajzolás népszerű ugyan, de önkénytelenül is erőszakossá és sokszor igaztalaná tesz bennünket. Szabadon és bátran kell dolgozni: ez és ez volt, ezeket tette, ezért tette, ez jó volt, ez rossz volt, ilyen a géniusz, amely vezérli, ez a munkája megmarad, vagy elvész, értéke gyarapszik, nem nő, elmul, vagy csak még ezután fejlődik ki teljes erejében...

Kossuthról lehet egyenesen és igazságosan írni, anélkül, hogy félnünk kellene attól, hogy megsértődik a nemzeti kegyelet. Nem ama bálványok közül való, akiket a magyarság a maga privát használatára, h i u s á g b ó l, véletlenségből, vagy mondva csinált. Napoleoni alak a szó jó értermében. A kezdés, a szervezés és a hódítás legfőbb energiája — rendkívüli ritkaság — együtt van meg benne. Tehetsége: kemény és ragyogó, mint az aranybronz. A szive azonban lágy és jó, ami — bármily különös ez — ritka azok-

ban, akik milliókat jóra vezetnek. Azonban nehogy rajongásba essünk miatta, amikor itélnünk kell fölötté. Ő sem volt isten, csak — félisten. Egyike azoknak, akikről Carlyle «Hősök» könyvében azt mondja: «Az emberek vezérei ők, a nagyok, alkotói, mintázói és teremtői.»

Mily gyönyörűség velők foglalkozni! Rendkívül szerencsésnek és okosnak tartom e lapoknak azt a gondolatát, hogy olvasóit e tárgygyal — és abban is a legszebb és legidősebb — feladattal, Kossuth jellemrajzával foglalkoztatja. Sajnálom, hogy mintának magyar író, az egy Péterffy Jenőn kívül senkit nem ajánlhatok. Az essay kései hajtása virágzó irodalmaknak. De magyarra le vannak fordítva a legszebb ilyen nemű dolgozatok és önként nemcsak élvezettel, de haszonnal olvashatják Maculay «Bacon»-ját, «Milton»-ját, «Machiavelli»-t, «Byron»-t, «Pitt»-et és a többi örökbecsű essayt. A másik nagy angolhoz, Carlylehez is könnyen hozzáférnek. A két francia St. Berox és Taine is kezük ügyében van.

Szerencsés pillanatot, boldog elmélyedést kívánok a Magyar Hirlap író-olvasóinak, munkájukban kísérelje önöket becsületes irigységem mellett, fölizgatott, de reményvel teljes kíváncsiságom.

Bródy Sándor.

A rendkívüli kiadásoknál kölcsöntörlesztésre 40300 korona 96 fillér helyett 35300 korona 96 fillér, vagyis 5000 koronával kevesebb, mely onnan származik, hogy a 100.000 koronás árvédelmi kölcsön törlesztését a pénzügyminiszter 10 évről 20 évre terjesztette ki. Előre nem láthatókra 1500 korona helyett 3000 korona.

A rendkívüli kiadások összege a jelen évre 52888 korona 76 fillér, az 1903. évi javaslat szerint 49489 korona 76 fillér vagyis 3500 koronával kevesebb.

Már cikkünk elején helytelenítettük azt az eljárást, hogy a közkölségvetésben a kiadási tételek a közszükségleten alul irányoztassanak elő csak azért, hogy egyes emberek népszerűsége emelkedjék, mert az ilyen eljárásnak rendszerint pótkölségvetés az ára, de viszont annak sem vagyunk barátja, hogy az adófizetők pénze haszontalanul kidobattassék. Épen azért indokolatlannak találjuk a fűtési átalány-nak 921 koronával való felemelését, itt legalább megtakarítható 400 korona. Az első jegyző mellé felvett 600 koronával javadalmazott irnok szükséges az írógép kezelésére, de az iktató-kiadó mellé javaslatba hozott 360 koronás «mutatóíró» díjnok, mert a mutatóírást az iktató tartozik teljesíteni, a főkönyvek lezárására felvett 760 korona, mert a lezárás a számtisztek dolga, teljesen felesleges.

Tudatában vagyunk annak, hogy a népesség szaporulatával a munka is szaporodik, de viszont meg kell követelnünk, hogy a község minden egyes alkalmazottja teljesítse kötelességét, s aki nem tudja, vagy nem akarja, távolíttassék el onnan, nem pedig miatta díjnokok alkalmaztassanak a közönség terhére.

Ha munkaerőre van szükség, szervezni kell rendes irnok, vagy legalább is rendes rapidijasi állást. Nem pedig műkedvelőkkel végeztetni tisztviselői munkát.

Utcák és terek tisztántartására összesen 100 korona irányoztatott elő, pedig egyszerű valahára adni kellene valamit szépségre is. Nagyobb gondozást igényelne a Kossuth-szobrot körülvevő befásított hely, rendezendő volna a városház belső udvara és eleje s a központi iskola és a keresztteri iskolák előtti tér legalább is úgy, mint a templom környéke.

A kivilágítást a természet szolgáltatja, ezen a czímen előirányozva nincs semmi, pedig az egyes tételek nem erőszakos, hanem okos beillesztésével könnyen beállítható volna 15—20 lámpa költsége, hogy legalább a főter nyerjen megvilágítást.

Nevetséges a tűzoltói szervezet, tűzoltó mindenki és senki. Tűzoltó a 10 rendőr, a 2 fertőtlenítő s talán még a kétszál tűzoltó is, de mikor a tüzet kell oltani ketten maradnak. Egy tűzoltó évi fizetése 360 korona, az annyi terhet viselő lakosság bizony megérdemelné, hogy vagyona nagyobb védelembe részesüljön. Szervezni kell legalább 6 tűzoltói állást, kik közül legalább kettő készenlétben álljon, hogy a kivonulás ideje korán történhessék meg. Az önkéntes tűzoltók évi 1100 korona segélyét úgyis leszállította a tervezet 500 koronára, anélkül, hogy megfelelő ellenértékről gondoskodott volna.

Végül felhívjuk a községi előljáróság s főképp a közgyűlés figyelmét a csongrád-sövényházi ármentesítő társulattal már egyszer kérvényezett egységre. Egyes emberek helytelen gondolkodásának ne dobja oda a közérdeket, létre kell hozni az egységet s ki kell fizetni a községi tartozások egy részét, mert mindaddig, míg Csongrád község kiadásainak 25% át adósság törlesztésre fordítja, pótdó leszállításról beszélni csak porhintés a nép szemébe — haszontalan ámitás — mely csak az ahhoz hasonló lelkületű embereknek való.

Azt hisszük, hogy bármennyire iparkodunk és leszállítani a kiadásokat az 1903. év sem ment meg bennünket 91%-os pótdó alól.

UJDONSÁGOK.

— A csongrádi jótékony nőegylet, mely már évtizedek óta nem működik, most tényleg feloszlott és a község pénztárába elhelyezett 2700 korona betétjét a magyar szent korona országai veres kereszt egyletének helybeli fiókjára ruházta át.

— A csongrádi m. kir. állami négyosztályú polgári fiúiskolába a tanulók szabályszerű beírása f. é. szeptember 1. 2. 3. 4 és 5-dik napjain, d. e. 8—12 óráig a polgári fiúiskola épületében történik. A pótló-és javítóvizsgálatokat, melyek díjmentesek, szept. 1—4-ig d. u. 2—4 óráig fogják megtartani. A felvételi vizsgálatok azonban, melyeken a tanterv különböző vizsgáért tantárgyanként 4 korona fizetendő szeptember 5-én d. e. 2—4 óráig lesznek megtartva. Tandij egész évre 10 korona, mi felerészben szeptemberben, felerészben pedig februárban fizetendő. A felvételi-és egyéb díjakat 3 kor. 30 fillért azonban, minden tanuló a beírás alkalmával köteles befizetni. Oly szegénysorsú, de jó magaviseletű tanulók, kiknek az előző évről nyert bizonyítványukban a szépirást, éneket és testgyakorlást nem számítva, egynél több elégséges érdemjegyük nincs, tandíjmentességér folyamodhatnak. Ez ügyben a kérvényt nagyságos dr. Tergina Gyula kir. tanácsos tanfelügyelő úrhoz kell címezni, melyhez az előző évi isk. bizonyítvány és egy évnél nem régebbi keletű szegénységi bizonyítvány melléklendő, s a beírás alkalmával az igazgatóságnál adandó be. A beírásához minden tanuló személyesen szülőjének vagy gyámjának vagy ezek helyettesének kíséretében jelentkezhetik, hol előző évi iskolai bizonyítványát, keresztlevelét és újra oltási bizonyítványát köteles bemutatni.

— Az adófizetők adókönyvecskéik előírására hivatnak fel, abban az állami adók kivétel nélkül előírhatók, azonban a községi pótdó még nincs kiróva, mert a harmadosztályú kereseti adóajstrom csak a hét folyamán érkezett meg a szegedi királyi pénzügyigazgatóságtól, a számtiszteknek első és fődolga lenne most ez adónemet is az adókönyvben előírni, hogy ennek bevégeztével minden adózónak községi pótdó alapjául szolgáló adói az adókönyvből kijegyezhetőek legyenek, ámde most a községnél felhalmozott munka és teendő végzésére aránytalanul kevés az erő, úgy hogy a marhalevelek írásához a számtiszt is kirendeltetett és így az adófelkönyvek annyira sürgős aláírása evvel felüggesztetett. A községi birónak gondjának kellene lenni, hogy oly egyszerű irnoki munkára, milyenre most a számtisztet kirendelte, más esetben kevésbé sürgős és fontos megbízatást teljesítő tisztviselőt rendeljen ki, s hogy egy-egy vásár a közigazgatás minden ágának teljes pangását elő ne idézze.

— Sváb Lőrincz leszármazóinak adományából felépült a helybeli izraelita hitközség iskolája és tanácskozó terme. A tanácskozó terem a templom belsejének tatarozásáig imahelyül szolgál. A templom 50 év előtt épült és a jubiláris istentisztelet október hó 1-én fog abban megtartatni. A hitközség előljárósága a régi iskola termet és annak előszobáját tanító lakká szándékozik átalakítani, hogy a hittanító lakása közvetlenül az iskola mellett legyen, s így arra könnyebben felügyel-hessen.

— Hegyi kegyelmet kér. Tudva levő tény, hogy Hegyi Antalt a törvényszék hatóság elleni izgatásért 3 havi államfogházra ítélte. dacára annak, hogy Hegyi egész a Kuri-áig ment, nem sikerült neki az ítélet megváltoztatása. A fogház büntetést már június végén kellett volna megkezdenie, de akkor e hó 25-ig halasztást kapott. Most felségfolyamodványt adott be a királyhoz, a melyben martirnak iparkodik magát feltüntetni és ez alapon kéri büntetésének elengedését. Reánk nézve tökéletesen kö-zönyös, hogy Hegyi kegyelmet kap-e vagy nem: mert mi Hegyitől egyáltalában nem tattunk; nekünk sem akkor: midőn sza-

badon van, sem a dutyiba nem árthat, de azért mégis kíváncsiak vagyunk hogy kedvez-e neki ez uttal a szerencse.

— A magyar szent korona országai veres kereszt egyletének helybeli fiókjá Csemegi Antalné és Egressy László elnöklése alatt ma délután 3 órakor a helybeli kaszinó könyvtár szobájában tartja választmányi gyűlését, melynek tárgya lesz a volt helybeli jótékony nőegylet által adományozott 2700 korona összeg elfogadása és ez összeg kamatai felüli intézkedés.

— Közgyűlés. Csongrád község képviselő testülete f. hó 26-án a község közháza tanácstermében rendes közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. A csongrádi járás tekintetes főszolgabírói hivatalának 4375/902. sz. a. felhívása a Zsidó Anna születésnő lemondása folytán megüresedett születésnői állás választás útján betöltése. 2. A polgári leányiskola környékének feltöltéséhez szükséges földmennyiség és élőfa beszerzése tárgyabani jelentés. 3. Justin Gergely volt községi tanácsbeli számadása, az 1902. évi fedezetési bevételek s kiadásokról. 4. A szegedi kerületi csendőrpáncsnokság értesítése a csendőrorrs részére átengedni szándékolt helyiségek el nem fogadásáról. 5. Sebesi Imre részére átengedett téglatelep jóváhagyását tárgyzó törvényhatósági bizottsági határozat. 6. Gyánti József csongrádi lakos kérelme, a dögtér mellett levő gödörnek részére leendő átengedése iránt. 7. Székely György csongrádi lakos kérelme, a kórház melletti térnek selyemtenyészés céljaira leendő átengedése iránt. 8. Kovács Lajos birtoknyilvántartó jelentése, a szántói hipotikális föld között elvonuló út áthelyezése tárgyában. 9. Előljárósági jelentés a községi hátralékos tartozások fizetési halasztás kérelmezéséhez küldöttség kiküldése iránt. 10. Ludrovai Tóth István községi képviselő önálló indítványa a községnek rendezett tanácsú várossá leendő átalakulása tárgyában. 11. A kereskedelmi m. kir. ministerium 18140/902. sz. leirata, a műút költségeinek meg nem térítéséről. 12. A csongrádi állami iskolai gondnokság átirata a gazdasági ismétlő iskolához 1000 korona megterítéséről. 13. Ugyanannak átirata, a külterületre még szükséges iskolák mennyiségéről. 14. Bucsi Henrik felszólamlása községi közmunka ügyében. 15. Forgó János felszólamlása községi közmunka ügyében. 16. Halászati jog bérletére vonatkozó előljárósági jelentés. 17. Vármegyei építkezési szabályrendelet módosítása tárgyabani előterjesztés. 18. Az 1903. évi közpénztári költségvetés tárgyalása. 19. Az 1903. évi iskolai költségvetés tárgyalása. 20. Az 1903. évi bukrosi költségvetés tárgyalása. 21. Az 1903. évi nagyréti költségvetés tárgyalása. 22. Az 1903. évi községi közmunka költségvetés tárgyalása. 23. Az 1903. évi kórházi költségvetés tárgyalása. 24. Az 1903. évi járdá alap költségvetés tárgyalása. 25. Az 1903. évi fogyasztási költségvetés tárgyalása. 26. Az 1903. évi szegény alap költségvetés tárgyalása. 27. Az 1902. évi pótkölségvetés tárgyalása. 28. Mészáros Károly közgyám kérelme, 2 heti szabadság engedélyezése iránt. 29. Söhly Gyula jegyző kérelme, 4 heti szabadságidő engedélyezése iránt.

— A szegedi kir. ügyészség Hegyinek szabadságvesztés büntetése megkezdésére, kegyelmi kérvényének elintézéséig, időhaladékot adott.

— Dégenfeld Lajos gróf a csongrád-sövényházi ármentesítő társulat elnökét nagy kár érte. Gátéri birtokán elégett egy asztag rozs búzája, mely a szakértők becslése szerint 7000 koronát ért. A gróf tűzkár ellen nem biztosított. Nagy szerencse volt, hogy a szomszédok s azok között különösen Faragó Antal és Sváb Imre segítségével a tűz tovább terjedését meg lehetett gátolni, s így az egy csoportban lévő 6 asztag közül csupán egy égett oda.

— Szvoboda Ferencz a községi költségvetésekhez észrevételeket adott, ezekben az előre nem láthatókra előirányzott 3000 koronát 1500 koronára kéri leszállítani,

a díjnokok fizetésére előirányzott összeget pedig törülni véleményezi. A nyolczvanas évek elején, mikor még a képviselőtestület Szvoboda vezette, 4 irnok mellett nem 2, hanem állandóan 4 díjnok volt alkalmazva és az előre nem láthatókra legalább 2500 frt, de nem egyszer 10.000 frt is irányoztatott elő. Ebből is látszik, hogy Szvobodát mostani közszereplésében főleg mások bosszantására való törekvés vezeti.

— **Jubileumi zárandoklat.** XIII-ik Leó pápa ő szentsége ez évben ünnepléi trónraléptének 25 éves fordulóját, erre az alkalomra a magyar kath. tanítók jubileumi zárandoklatat terveznek Rómába. Indulás ez évi szeptember hó 16-án d. u. 3 órakor a budapesti keleti pályaudvarról történik és Fiumén át Rómába érkeznek szeptember 18-án reggel 7 óra 15 perczkor. A mozgalom élén: dr. Stemberger Ferencz nagyváradi apát-kanonok, dr. Walter Gyula praelátus apát-kanonok, Ember Károly képezdei tanár, Számord Ignác igazgató és Bertalan Vincze tanár állnak. Jelentkezni lehet a rendező-bizottságnál Esztergomban augusztus 30-ig, felvilágosítás ugyan ott nyerhető.

— **Csinos kis karaván** vonult végig kedden este a fő-utcán. A félegyházi rendőrség gyanus koborlás és különféle szabálytalanságok elkövetése miatt elfogott 5 sátorralja kóbor cigányt és illetőségi helyeikre tolonczoltatni rendelte őket. Kedden éjjel itt tartottak pihenőt és innen tojább vándoroltak illetőségi helyeikre.

— **A harmadik osztályú kereseti adót** az egyenes adókövető bizottság még június havában állapította meg: ennek dacára azonban a harmadik osztályú kereseti adólajstrom csak e héten érkezett meg a községhez, s így csak mától számított 8 napon át lesz a számtiszt hivatásban közszemlére téve. A lajstrom megérkezése lehetővé annak kiszámítását is, hogy a jövő évi költségvetésben előirányzott kiadásoknak a bevételek által nem fedezett részének kifizetésére 91%-os községi pótdó kirovására lesz szükség. Ez évben a községi pótdó 94%-os, s így a jövő évben a községi pótdó apadására van kilátás, mi legnagyobb részben dr. Baross János érdeme, ki nem restelt érdekünkben rimánkodni a pénzügyminiszternél és könyörögte, hogy ez a kincstárnak Csongrád község ellen fennálló 50000 koronás követelését nem 10000, hanem csak 5000 koronás évi részletekben követeli, és annak kamatait nem kívánja.

— **A Csongrád-sövényházi ármentesítő társulat** október havában tartja rendes közgyűlését. Ideje lenne hogy abban tárgyalatna és elfogadtatna az az egyezség, melyet a képviselő testület kiküldöttei a társulat képviselőivel kötöttek és a melynek értelmében a társulat fizetne az eredeti befektetések megváltásául 209000 forintot és megkapná ennek fejében az évi 5555 forint 40 krajczár adóvisszatérítési összeget. A csongrádiak mindenesetre jól járnának ezen egyezség elfogadásával, mert a 209000 forint tőke takarékpénztárba elhelyezve 10450 frtot jövedelmezne, míg ők csupán 5555 forint 40 krajczárról mondanak le, de az ármentesítő társulat sem veszít semmit, mert neki az államkincstár a régi befektetések fejében 209.000 frtot liquidált, tehát a fizetést nem a magából teljesítene, hanem csak azt adná meg, amit a csongrádiak által létesített befektetésekért az államkincstártól kapott.

— **Halálozás.** Palásti Borbála, ki a mult hetekben azzal tette magát nevezetessé, hogy a saját buzáját petroleummal leöntötte és azután meggyújtotta és csak a véletlen szerencsének köszönhető, hogy sok szegény embernek nagy kárt nem okozott, azután pedig megőrült, most már befejezte élete pályáját. A helybeli kórházban — hova mint örültet szállították be — sem nem evett, sem nem ivott, utóbb testvére a kórházból kihozta és folyó hó 21-én nála meg is halt. Halála áldás volt úgy reá, mint környezetére,

kiknek életében igen sok kellemetlenséget okozott.

A történelem olyan, mint egy óriási arányokban festett kép. Az idő végtelen vásznán egymásután és egymás mellett tűnnek fel a tömegek és az előtér nagy alakjai. Egy óriási compositió, a hol minden nagy alak egy-egy eszmét képvisel, s színre, alakra, conturokra, végtelen eltérés van a szomszédos alakok között is. Ott állnak a hatalmas királyok, kardjuk az Isten sajtó ostora, szeszélyük a nép törvénye, kedvtelésük a világ sorsa. S ott állnak a szép nagy asszonyok selyemben, gyöngyben, brokátban s a ruha, a mely természetet földi, hű kifejezője a korok változásainak. Előttünk van a Medici Mária festménye a Prado-gyűjteményben, a melyet Porbusz Ferencz festett. Óriási, széles, malomkerék szoknya földi a testét, elvész benne az emberi alak; hegyes derék gyöngygyel himezve, óriási nagy Stuart-gallér a nyak körül és az egész szép női alakból nem látszik semmi más, csak a fő, a szemek mély tekintete, a finom metszésű orr és száj, a gömbölyű arcok és valami a hajból, a melyet elföd az ékszer, elfödi a fület is és beleakasztva két óriási gyöngyszem. És szabadon van a két kéz, szétterítve a nehéz rokolyán. A csuklyót elfödi a karperecz, az ujjak közt a csipke-zsebkeendő. Ez az a kor, a mikor az emberek testüket, lelküket rejti egymás elől, a kendőzés korszaka ez testben, lélekben. Meglátszik előre vetett mesterséges fénye XIV. Lajos korának, a pose kezdődő korszakának. Ezt a képet és sok más hasonlót látjuk a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 150. füzetében. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője dr. Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján, havi részletfizetésre is.

Felelős szerkesztő: **Éder János.**
Társ-szerkesztő: **Holló Adolf.**
Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

Hirdetések

jutányos áron felvételnek
lapunk kiadóhivatalában.

Aninai rúdvas Resiczai lemezek.

Van szerencsénk ezzel jelenteni, hogy gyártmányaink egy hatóságilag bejegyzett korona-farkas védjeggyel vannak ellátva, aminek szives figyelembe vételét kérjük. **Szabad. oszt. magy. államvasút-társaság magyar bányaí, hutái és uradalmainak igazgatósága.**

CZIMBALOM

hegedű, fuvola vagy bármily nemű hangszer tanítására — kotta szerint, vagy annélkül — elvállalom.

A tandíj havonként 10 korona, az órák száma hetenként három.

Czimbalmot is hangolok 2 koronáért.

Lakás II. ker. Szarvas-utca 18. szám.

Tisztelettel

SERESS ANTAL

a helybeli gyermekzenekar karnagya.

Nagy butor-eladás!
Rendkívül olcsó árak!
Jelinek B. A. és Fia
butor-áruházában
BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 8. szám,
földszinti helyiségek.

Használt és új

a j t ó k,
ablakok,
vasredőnyök,

felvasalva, befalazásra tökéletesen elkészítve olcsón kaphatók

Eisler Armin-nál

Budapest, Nagymező-utca 66. sz.

Clayton & Shuttleworth
Vágyál-körút Budapest 68. sz.
mezőgazdasági gépjárművek által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcsepplőgép-készletek
2½, egész 12 lóerőig, szarvakaralozók, konkolyozók, kaszáló- és trébbé járgány-cseplőgépek, lőhőre-esepők, tisztító-puszták, aratógépek, szénagyűjtők, botornak

Columbia-Drill
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, repavégők, kukoricza-morzsolók, áradók, orló-malmok, egyetemes aczél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kiváratra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és csepplőgép-gyára.

